

ΑΝΑΛΥΣΕΙΣ

Δημοψήφισμα - ένας χρόνος μετά

Αυτές τις μέρες κλείνει ένας χρόνος από τη διεξαγωγή του Δημοψηφίσματος, όπου ο κυπριακός λαός κλήθηκε να τοποθετηθεί επί του Αναθεωρημένου Σχεδίου Ανάν. Το αποτέλεσμα του δημοψηφίσματος γνωστό, ένα αποτέλεσμα που θα σημαδεύει κατά πάσα πιθανότητα την πολιτική συμπεριφορά στην Κύπρο για αρκετά χρόνια.

Ποια είναι τα γεγονότα που προηγήθηκαν και στην συνέχεια έφεραν μπροστά στον κυπριακό λαό, για πρώτη φορά, ένα συνολικό και συγκροτημένο σχέδιο λύσης, έστω και με τις οποιοσδήποτε αδυναμίες περιείχε;

Στους τελευταίους μήνες του 2002 έως και την άνοιξη του 2004, συνέβησαν μια σειρά γεγονότα, δημιουργώντας έτσι μια μοναδική συγκυρία η οποία, μετά από πολλά χρόνια στασιμότητας και ακινησίας, επανέφερε το Κυπριακό στο προσκήνιο της διεθνούς πολιτικής, δημιουργώντας ίσως για πρώτη φορά μετά τα τραγικά γεγονότα του 1974, βάσιμες ελπίδες για επίλυση του προβλήματος. Στον ορίζοντα πρόβαλλε δειλά πια μια ακτίδα φωτός που αναπέτρωνε τις ελπίδες των δύο κοινοτήτων, ότι επιτέλους μπορούν να ελπίζουν σε σπάσιμο του αδιέξοδου και επανένωση της Κύπρου.

Η πορεία της Κύπρου προς την Ευρωπαϊκή Ένωση με όλες τις προϋποθέσεις που κατά καιρούς είχαν τεθεί στις Διασκέψεις Κορυφής, η κυβερνητική αλλαγή στην Τουρκία και ο ευρωπαϊκός προσανατολισμός που επέλεξε, η προσπάθεια των Ηνωμένων Πολιτειών και γενικότερα του Διεθνούς παράγοντα για διακανονισμό τοπικών διαφορών και προβλημάτων που απειλούσαν την ειρήνη και σταθερότητα σε περιφερειακό και διεθνές επίπεδο, οι μαζικές κινητοποιήσεις των Τουρκοκυπρίων με σύνθημα την Ειρήνη και τη Λύση, ήταν μερικοί παράγοντες οι οποίοι λειτούργησαν καταλυτικά και κορύφωσαν για 18 περίπου μήνες τις προσπάθειες επίλυσης



του Κυπριακού, τραβώντας το χαλί κάτω από τα πόδια του τούρκικου κατεστημένου και του Ντενκτάς που ως τότε πρόβαλαν ως το κύριο εμπόδιο στην εξεύρεση λύσης.

Δυστυχώς, για τον κυπριακό λαό η λύση δεν ήρθε, παρά το ότι η διεθνής κινητοποίηση και η κορύφωση των προσπαθειών έφεραν μπροστά του ένα ολοκληρωμένο σχέδιο λύσης, που παρά τα όποια μειονεκτήματά του, αποτελούσε κατά την άποψή μας ένα έντιμο συμβιβασμό, αλλά ταυτόχρονα και την απαρχή μιας μακράς πορείας για τη δημιουργία της αναγκαίας ψυχικής ενότητας μεταξύ των δύο κοινοτήτων, η οποία θα οδηγούσε σταδιακά στην υπέρβαση των οποιονδήποτε αδυναμιών του σχεδίου. Και δεν ήρθε η λύση εξαιτίας του ότι η πλειοψηφία των Ελληνοκυπρίων απέρριψε το Σχέδιο. Λειτουργήσε η τελευταία μέσα από τις συνθήκες έντασης και υπέρμετρης φοβίας, όπως

τεχνητά δημιουργήθηκαν, κλειστοφοβικά, εσωστρεφικά και, κατά κάποιον τρόπο, εγωιστικά και συμφεροντολογικά, χάνοντας την κορυφαία εκείνη στιγμή της κυπριακής ιστορίας το Μεγάλο Στόχο, που δεν ήταν άλλος από την επανένωση της κοινής μας Πατρίδας.

Επειδή η Ιστορία είναι χρήσιμη στο βαθμό που διδάσκει τη μη επανάληψη των ίδιων λαθών - διαφορετικά επαναλαμβάνεται ως τραγική πλέον φάρσα- από την απόρριψη του Σχεδίου Ανάν και όσων ακολούθησαν, πρέπει να αντληθούν τα αναγκαία διδάγματα.

Το Δημοψήφισμα ανήκει πια στο παρελθόν. Η πλειοψηφία των Ελληνοκυπρίων τοποθετήθηκε μέσα στην ατμόσφαιρα που δημιουργήθηκε, εκείνης της υπερβολής και της φοβίας, αρνητικά. Η βούληση της πλειοψηφίας πρέπει να είναι, και είναι, σεβαστή, παρά το ότι δικαιούμαστε να διατηρούμε την

άποψή μας ότι ήταν μία απόφαση λανθασμένη και αδιέξοδη.

Παρά το αποτέλεσμα όμως του δημοψηφίσματος, το Σχέδιο Ανάν είναι πάντα κυπριακό πρόβλημα, η λύση του περνά μέσα από το Σχέδιο Ανάν, με τις όποιες αλλαγές θα επέλθουν ως αποτέλεσμα διαπραγματεύσεων μεταξύ των δύο κοινοτήτων, με την ορατή πάντοτε και αποφασιστικής σημασίας, παρουσία της Τουρκίας.

Το ερώτημα είναι τι κάνουμε τώρα και όχι αύριο. Εάν γνήσια επιδιώκουμε την επίλυση του κυπριακού προβλήματος και επανένωση της πατρίδας μας, ένας δρόμος μόνο υπάρχει. Να προσέλθουμε με καλή θέληση σε διαπραγματεύσεις στην βάση του Σχεδίου Ανάν. Διαπραγματεύσεις τις οποίες θα πρέπει να επιδιώξει και προκαλέσει η Κυπριακή Κυβέρνηση μεταφέροντας στο Γενικό Γραμματέα τις ανησυχίες και τις προτάσεις

της για αλλαγές, οι οποίες, ωστόσο, θα ανοίγουν περιορισμένα κεφάλαια και δεν θα αλλοιώνουν τις ισορροπίες που δημιουργήθηκαν στο συνολικό σχέδιο λύσης.

Οι άλλες επιλογές, εκείνες της απραξίας ή της εξεύρεσης "ευρωπαϊκής" λύσης σε βάθος χρόνου δεν είναι επιλογές. Είναι αδιέξοδες πορείες και αποτελούν μια αβέβαιη περιπλάνηση, που τα αποτελέσματά της μόνο αρνητικά μπορεί να είναι: διεύρυνση του ψυχικού χάσματος μεταξύ των δύο κοινοτήτων, αύξηση του εθνικισμού και παραπέρα αλλοίωση του δημογραφικού χαρακτήρα του νησιού, de facto επί το δυσμενέστερον επίλυση του περιουσιακού, ένταση των διχοτομικών τάσεων, απομάκρυνση από την ιδέα της επανασύστασης του κοινού μας σπιτιού.

Η δωδεκάμηνη περίοδος που ακολούθησε την απόρριψη του Σχεδίου Ανάν θα 'πρεπε να μας βοηθήσει να καταλάβουμε ότι ζούμε σ' ένα κόσμο με αλληλεξαρτήσεις, ότι τα κράτη δεν προχωρούν στη βάση νομικίστικων προσεγγίσεων, αλλά με σύγχρονες πολιτικές συμπεριφορές που τις χαρακτηρίζει ο ρεαλισμός παρά το δίκαιο. Θα πρέπει να ληφθούν πολιτικές αποφάσεις με τόλμη, στα πλαίσια αμοιβαίων συμβιβασμών, εγκαταλείποντας τις αγκυλώσεις του παρελθόντος.

Το ερώτημα λοιπόν που καλείται να απαντήσει η Κυπριακή κοινωνία ένα χρόνο μετά, είναι κατά πόσον μπορεί να σκεφτεί και να ενεργήσει πολιτικά κατ' αυτό τον τρόπο. Αυτό είναι το στοίχημα. Εάν επιτύχει να συμπεριφερθεί κατ' αυτό τον τρόπο τότε δικαιούται να προσβλέπει σε ένα ελπιδοφόρο μέλλον. Εάν παραμείνει αγκιστρωμένη σε αγκυλώσεις του παρελθόντος, το γκριζο θα είναι στην καλύτερη περίπτωση το χρώμα που θα κυριαρχήσει στα επόμενα χρόνια πάνω από τον ουρανό της χώρας μας.

ΝΕΟΚΥΠΡΙΑΚΟΣ ΣΥΝΔΕΣΜΟΣ